

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2046,Sladami-zbrodni-na-Dolnym-Slasku-Ekshumacje-na-Cmentarzu-Katolickim-w-Dzierzonio.html>
09.04.2026, 04:41

„Śladami zbrodni” na Dolnym Śląsku. Ekshumacje na Cmentarzu Katolickim w Dzierżoniowie - Dzierżonów, 31 marca 2008 r.

31.03.2008

W poniedziałek 31 marca br. historycy wrocławskiego Instytutu Pamięci Narodowej przeprowadzili ekshumacje na terenie Cmentarza Katolickiego przy parafii pw. św. Jerzego w Dzierżoniowie (ul. Wrocławska).

W miejscach wskazanych wcześniej przez świadków i potwierdzonych przez wyniki badań georadarem przeprowadzono poszukiwania szczątków Jerzego Kaszyńskiego, Jerzego Pizły i Mieczysława Jeruzalskiego. Wszyscy byli żołnierzami AK, rozstrzelanymi na mocy wyroku sądowego w dzierżoniowskim więzieniu. Po egzekucji pochowano ich w anonimowych mogiłach, nie zdradzając miejsca pochówku nawet rodzinom.

Na podstawie zeznań świadków historycy Instytutu Pamięci Narodowej wyznaczali obszary cmentarza, gdzie prawdopodobnie mogą znajdować się szczątki Jerzego Kaszyńskiego i Jerzego Pizły, na których wykonano wyrok śmierci 17 stycznia 1947 r., oraz rozstrzelanego miesiąc później Mieczysława Jeruzalskiego. 19 lutego br. na tym terenie przeprowadzono badania georadarem. Odczyty wyraźnie wskazały miejsca, gdzie nastąpiło naruszenie struktury ziemi. Wyniki te pokrywały się z zebranymi informacjami i pozwalały przypuszczać, że na określonym przez historyków obszarze mogą znajdować się szczątki poszukiwanych osób.

Niestety podczas kilkogodzinnych prac nie udało się odnaleźć śladów mogił poszukiwanych osób. Ciała zostały prawdopodobnie pochowane pod cmentarnym murem, gdzie obecnie znajdują się współczesne groby. Przebadanie tego terenu jest więc niemożliwe. Instytut Pamięci Narodowej wystąpi jednak do władz miasta Dzierżoniowa, by na cmentarzu znalazła się tablica upamiętniająca ofiary reżimu z informacją o nich i zdjęciami.

Podczas poniedziałkowych badań na cmentarzu w Dzierżoniowie obecne były żona i córka jednego z poszukiwanych żołnierzy.

***

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej we Wrocławiu od początku swojej działalności poświęca dużo uwagi badaniom miejsc represji i ofiarom systemu stalinowskiego. Relacje zbierane od świadków historii oraz badania zachowanych dokumentów pozwalają na przywracanie pamięci o ludziach, którzy zapłacili za wolność najwyższą cenę. Dzięki takim właśnie świadectwom udało się odnaleźć nieznane wcześniej miejsca pochówków kilkuset ofiar systemu komunistycznego na wrocławskim Cmentarzu Osobowickim. Z powodzeniem przeprowadzono także na terenie Wrocławia i Opola ekshumacje żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego, straconych na podstawie wyroków stalinowskich sądów: podporucznika Mieczysława Bujaka, Hieronima Bednarskiego i Edwarda Cieśli, którym po 50 latach IPN zorganizował uroczyste pochówki.

Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w 2006 r. rozpoczęło w skali ogólnopolskiej realizację programu badawczo-dokumentacyjno-edukacyjnego, którego celem jest zachowanie i upublicznienie wiedzy o „śladach zbrodni” komunistycznego aparatu represji z lat 1944-1989 (w pierwszym etapie dotyczy on okresu 1944-1956). Program zakłada sporządzenie dokumentacji fotograficznej, filmowej obiektów wykorzystywanych przez „bezpiekę” - siedzib urzędów bezpieczeństwa, aresztów, więzień, zidentyfikowanych miejsc zbrodni popełnionych przez: funkcjonariuszy PUBP, Informację Wojskową, MO, KBW, ORMÓ, agenturę resortu bezpieczeństwa, ludowe WP. Niezwykle cenne dla badań są zachowane w niektórych z wyżej wymienionych obiektów ślady pozostawione przez więzionych tam ludzi - np. inskrypcje sporządzone przez aresztowanych na ścianach (w tym charakterystyczne kalendarze), pamiątki materialne (przedmioty znajdujące podczas ekshumacji). Zadaniem Instytutu Pamięci Narodowej jest zebranie materiałów dotyczących zarówno osób z kręgu aparatu bezpieczeństwa, związanych z konkretnymi miejscami, jak i ich ofiar. Dlatego tam, gdzie tylko będzie to możliwe, podjęte zostaną działania pozwalające na uzupełnienie dokumentacji o niezwykle ważne dla badań relacje świadków i materiał wspomnieniowy, a także materiał dokumentacyjny wytworzony przez samą „bezpiekę”.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

